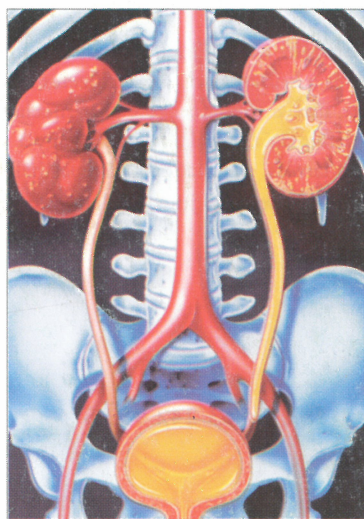

FARKAS LÁSZLÓ • PAJOR LÁSZLÓ • PAPP GYÖRGY • TÓTH CSABA

UROLOGIA

Szerkesztette

TÓTH CSABA

MEDICINA KÖNYVKIADÓ RT. • BUDAPEST, 2005

TARTALOM

A MAGYAR UROLÓGIA TÖRTÉNETÉBŐL (Tóth Csaba) 15

1. fejezet

URORADIOLÓGIA (Kollár József) 19

Uroradiológiai vizsgálómódszerek 21

Ultrahangvizsgálat 21

Natív vesefelvétel 22 *Rtg*

CT-vizsgálat (computertomographia) 22

MR-vizsgálat (mágneses rezonancia) 23

A normális vese MR-anatómiája 24

Kiválasztásos (intravénás) urographia 25

• Direkt pyelographia 26

• Cystographia 26

• Urethrographia 26

• Angiographia 27

Az urogenitalis tractus betegségeinek radiológiája 28

• Congenitalis variációk, anomaliák 28

• Obstructív uropathia 29

• Urolithiasis 29

• Cystás vesebetegségek 30

• Gyulladásos vesebetegségek 32

• Benignus solid vesetumorok 34

• Malignus solid tumorok 35

• Vascularis megbetegedések 38

• Traumás és posztoperatív elváltozások 39

• A húgyhólyag betegségei 40

• A prostata betegségei 41

• A here és a herezacskó betegségei 43

• A mellékhere betegségei 44

• Akut has 45

15 • A gát radiológiai vizsgálata 45

Uroradiológiai differenciáldiagnosztika (Chapman és Nakielny szerint) 46

2. fejezet

NUKLEÁRIS MEDICINA AZ UROLÓGIAI GYAKORLATBAN (Galuska László) 51

Radioizotóp-technikák alkalmazása az urológiában 53

A vese izotópvizsgálata 55

- A vese, a prostata és a herék tumorainak izotópvizsgálata 59
- A rosszindulatú daganatok csontáttéteinek fájdalomcsillapítása izotópdiagnosztikai módszerekkel 61
- A pozitronemissziós tomográfia (PET) helye az urológiai diagnosztikában (Lengyel Zsolt, Trón Lajos) 63
 - A PET-képzéskor 63
 - A PET szerepe a húgyúti daganatok kórismézésében 64

3. fejezet

VESE 73

- A vese szerkezete (Antal Miklós) 75
 - Makroszkópos felépítés 75
 - Mikroszkópos felépítés 76
 - A vese érszerkezete 79
 - A vesekelyhek és a vesemedence 79
- A vese fejlődése 79
- A vesék élettana (Tóth Csaba, Lőrincz László) 81
 - A vesék perfúziója 81
 - Vesefunkciók 81
 - Vesefunkciós vizsgálatok 83
- A vesék kórélettana (Tóth Csaba, Lőrincz László) 85
- A vese vizsgálata 86
 - Fizikális vizsgálat (Tóth Csaba) 86
 - Laboratóriumi vizsgálatok (Berényi Mihály) 87
 - Vizeletvizsgálat 87
 - Vérkémiai vizsgálatok 92
 - Pyeloscopia (Tóth Csaba) 94
- A vese betegségei 96
 - A vese fejlődési rendellenességei (Tóth Csaba, Varga Attila) 96
 - A veseparenchyma fejlődési rendellenességei 96
 - Számbeli rendellenességek 96
 - A vese tömegének, struktúrájának rendellenességei 97
 - A vese felszállási rendellenességei: vesedystopia 102
 - A vese rotációs rendellenességei 103
 - A vese formai és fusiós rendellenességei 104
 - A veseerek rendellenességei 105
 - A vesemedence fejlődési rendellenességei 105
 - Vesesüllyedés – vándorvese (Tóth Csaba) 110
 - Vesegyulladások (Tóth Csaba, Lőrincz László) 113
 - Pyelonephritis acuta 113
 - Pyelonephritis chronica 116
 - Vesesérülések (Tóth Csaba, Tállai Béla) 117
 - Perirenalis haematoma 120
 - A vese iatrogen sérülései 120
 - A vese és az ureter daganatai 121
 - Veseparenchyma-daganatok (Tóth Csaba, Szűcs Miklós) 121
 - A vesemedence és az ureter daganatai (Tóth Csaba, Tóth György) 126

- Kőbetegség (Berényi Mihály) 130
 - A kőképződés folyamata 130
 - Gyakori kövek 135
 - Kőanalízis 140
 - A vesekőbetegség klinikuma (Tóth Csaba) 140
- Veseelégtelenség (Tóth Csaba, Lőrincz László) 152
- Renovasculáris hypertonia (Paragh György, Páll Dénes) 156
- A vesetranszplantáció alapjai (Berczi Csaba) 162

4. fejezet

HÚGYVEZETÉK (URETER) 167

- Az ureter szerkezete (Antal Miklós) 169
 - Makroszkópos szerkezet 169
 - Mikroszkópos szerkezet 169
- Az ureter élettana, kórélettana (Tóth Csaba, Lőrincz László) 170
 - Vizelettranszport 170
 - A vizelettranszport zavarai 170
- Az ureter vizsgálata 174
 - Az ureter fizikális vizsgálata 174
 - Ureterkatéterezés, ureteroscopy (Tóth Csaba, Flaskó Tibor) 174
- Az ureter betegségei 176
 - Ureterogen fejlődési rendellenességek (Tóth Csaba, Farkas Antal) 176
 - Az ureterszájadékok anomáliái 176
 - Szerkezeti anomáliák 177
 - Számbeli anomáliák 179
 - Az uretert érintő helyzeti anomáliák 180
 - Vesicoureteralis reflux 181
 - Az ureter gyulladásai (Morshed A. Salah) 187
 - Uretersérülések (Tóth Csaba, Tállai Béla) 188
 - Az ureter daganatai 192
 - Ureterkövesség (Tóth Csaba, Flaskó Tibor) 192

5. fejezet

HÚGYHÓLYAG (VESICA URINARIA) 195

- A húgyhólyag szerkezete (Antal Miklós) 197
 - Makroszkópos szerkezet 197
 - Mikroszkópos szerkezet 198
 - A húgyhólyag fejlődése 198
- A hólyag vizsgálata (Pajor László) 200
- A húgyhólyag betegségei 203
 - Fejlődési rendellenességek 203
 - Hólyaggyulladások 203
 - Egyszerű (nem komplikált) hólyaggyulladás 204
 - Szövődményes (komplikált) hólyaggyulladás 204
 - Különleges hólyaggyulladások 205
 - Hólyagsérülések 205

- A hólyagsérülés következményei, a sipolyok 207
- Hólyagdaganatok 208
 - A hólyagrákok orvoslása 210
- Hólyagpótlás 212
- Hólyagkő 214
- A hólyag beidegzés zavarai 215
- A női inkontinencia 218

6. fejezet

HÚGYCSŐ (URETHRA) 221

- A női húgycső (urethra feminina) (Antal Miklós) 223
 - Makroszkópos szerkezet 223
 - Mikroszkópos szerkezet 223
- A férfihúgycső (urethra masculina) 224
 - Makroszkópos szerkezet 224
 - Mikroszkópos szerkezet 224
 - A húgycső fejlődése 225
- A húgycső betegségei (Kondás József) 226
 - Fejlődési rendellenességek 226
 - A húgycső egyéb betegségei 227

7. fejezet

HÍMVESSZŐ (PENIS) 235

- Makroszkópos és mikroszkópos szerkezet (Antal Miklós) 237
- A hímvessző erei és idegei 238
- A hímvessző fejlődése 240
- Vizsgálóeljárások (Kelemen Zsolt) 241
- A hímvessző betegségei 244
 - Fejlődési rendellenességek 244
 - Gyulladások 247
 - Priapismus 252
 - Sérülések 254
 - Daganatok 255
 - Jóindulatú daganat 256
 - Rák előtti állapot 256
 - Intraepithelialis rák (carcinoma in situ) 257
 - Óriás condyloma (condyloma giganteum, Buschke–Löwenstein-tumor, verrucosus carcinoma) 258
 - Invazív laphámrák 258
 - Egyéb rosszindulatú daganatok 260

8. fejezet

PROSTATÁ 261

- Makroszkópos szerkezet (Antal Miklós) 263
- Mikroszkópos szerkezet 263
- A prostata fejlődése 264
- A prostatabetegségek történelmi áttekintése (Karsza Attila) 266

A prostatabetegségek diagnosztikájában alkalmazott eljárások 266

Prostatabetegségek 271

A prostata gyulladási betegségei 271

Prostatahyperplasia (Benign Prostatic Hyperplasia, BPH) 274

Prostatarák 281

A prostata egyéb rosszindulatú daganatai 283

9. fejezet

A HERE ÉS FÜGGELÉKEI 285

Makroszkópos szerkezet (Antal Miklós) 287

A here és az ondósinór burkai 288

Mikroszkópos szerkezet 289

A here, a mellékhere, az ondóvezeték és az ondóhólyag fejlődése 291

Élettani vonatkozások (Farkas László) 293

Vizsgálatok 294

Fizikális vizsgálat 294

A fizikális vizsgálat során észlelt leggyakoribb scrotalis terimék differenciáldiagnosztikája 295

Laboratóriumi vizsgálatok 297

Radiológiai vizsgálatok 298

Biopsziás vizsgálatok 299

A herezacskó, a here, a mellékhere, az ondóvezeték, az ondóhólyag és az ondósinór betegségei (Farkas László) 301

Fejlődési rendellenességek 301

A here fejlődési rendellenességei 301

A here leszállásának zavarai 301

Hydrokele testis 302

A here egyéb congenitalis anomáliái 303

A scrotum fejlődési rendellenességei 303

Az ondóhólyag fejlődési rendellenességei 304

Nem specifikus gyulladások 304

A herezacskó és a here sérülései 307

Daganatok 308

Heredaganatok 308

Paratesticularis szövetek daganatai 318

Mellékhere-daganatok 318

Scrotumdaganatok 318

10. fejezet

VIZELETINKONTINENCIA (Simon Zsolt) 319

A vizelet tartása (tárolása): kontinencia 321

A vizelet tartásának, tárolásának zavara: inkontinencia 322

Az inkontinencia formái, definíciói 322

Az inkontinencia prevalenciája 323

Az inkontinencia diagnosztikája 324

Urodinamikai vizsgálatok 325

- Urodinamikai vizsgálómódszerek 326
- Inkontinens betegek urodinamikai vizsgálata 328
- Az inkontinencia terápiaja 329
 - Az inkontinencia konzervatív kezelése 329
 - Az inkontinencia gyógyszeres kezelése 330
 - Az inkontinens betegek kezelésének és ápolásának kiegészítő eszközei 332
 - A vizeletinkontinencia sebészi kezelése 332
 - A stresszinkontinencia műtéti kezelése 332
 - Az urge inkontinencia műtéti kezelése 334
 - A túlfolyásos inkontinencia műtéti kezelése 335
- Neurogen alsó húgyúti diszfunkciók 336
 - A neurogen alsó húgyúti diszfunkciók orvoslása 336
 - Konzervatív kezelési lehetőségek 336
 - Műtéti módszerek 338
- Enuresis nocturna 339
- Urogenitalis sipolyok 341
- 11. fejezet
- VIZELETÜRÍTÉSI ZAVAROK** (Nagy Félix) 343
 - Férfiak vizeletürítési zavarai 345
 - Vizeletürítési zavarok nőkben 353
- 12. fejezet
- SZEXUÁLIS ÚTON TERJEDŐ BETEGSÉGEK** (Hunyadi János, Kuhnyár Ágnes) 357
 - Klasszikus nemi betegségek 361
 - Syphilis (lues, vérbaj, morbus Schaudin–Hoffman) 361
 - A syphilis története 361
 - A vérbaj lefolyása 362
 - Ulcus molle 366
 - Lymphogranuloma venereum 366
 - Granuloma inguinale (donovanosis) 366
 - Akut urethritis és/vagy cervicitis 367
 - Gonorrhoea (kankó) 367
 - Gonorrhoea acuta 367
 - Chlamydia trachomatis fertőzés 369
 - Férfiak Chlamydia trachomatis fertőzése 369
 - Nők Chlamydia trachomatis fertőzése 370
 - Mindkét nemben előforduló Chlamydia trachomatis fertőzések 370
 - Nem specifikus urethritis és/vagy cervicitis (non gonorrhoeás és non chlamydiás) 372
 - Fokozott hüvelyi folyással járó fertőzések 373
 - Bakteriális vaginosis 373
 - Trichomoniasis 373
 - Vulvovaginitis candidosa 374
 - Balanitisek 375
 - Vírusok által okozott STD 376

- Szerzett immunhiánnyal járó betegség (AIDS, Acquired Immun Deficiency Syndrome) 376
 - A HIV-fertőzés 376
 - A HIV-vírus és az immunrendszer kapcsolata 376
 - A HIV-fertőzés lefolyása és stádiumbeosztása 377
 - HIV-fertőzöttek syphilise 379
 - A fertőzés megelőzése 379
- Herpes genitalis 381
- Condyloma acuminatum (hegyes függőly) 381
- Hepatitis B (HBV) 381
- Hepatitis C (HCV) 382
- Molluscum contagiosum 382
- Ectoparasiták által okozott STD-betegségek 383
 - Scabies (rühesség) 383
 - Pediculosis pubis – lapostetű (Phthirus inguinalis/Phthirus pubis) 383

13. fejezet

AZ UROGENITALIS RENDSZER TUBERCULOSISA (Répassy Dénes) 385

- Kórokozó, patogenezis és hisztopatológia 388
- Patológia 389
- Klinikum 392
 - Tünettan 392
 - Vizsgálatok 392
 - Orvoslás 394
 - Műtéti megoldások 395

14. fejezet

ANDROLÓGIA (Papp György, Kopa Zsolt) 397

- Nemzőképesség-zavarok 400
 - A nemzőképesség-zavarok okai 400
 - A nemzőképesség-zavarok diagnosztikája 400
 - Andrológiai anamnézis 400
 - Andrológiai kivizsgálás 400
 - Meddőségi laboratórium 401
 - A nemzőképesség-zavarok klinikuma 404
 - Fejlődési rendellenességek 404
 - Szerzett ondóúti elzáródások 405
 - Külső károsító tényezők 406
 - Vascularis ok 407
 - Ondóúti gyulladások 407
 - Endokrinológiai ok 408
 - Immunandrológia 409
 - A meddőség genetikai okai 410
 - A meddőség biokémiai okai 411
 - Deponációs zavarok 412
 - Teljes nemzőképtelenség 412
 - Andrológia és asszisztált reprodukció 413

- Operatív andrológia / 414
 - Diagnosztikai műtétek / 414
 - Direkt sebészi spermiumnyerés / 415
 - Spermiumrezervoárok implantációja / 415
 - Protézisimplantáció / 416
 - Ondóúti rekonstrukciós műtétek / 416
- A férfi szexuális zavarai / 418
 - Libidózavarok / 418
 - Merevedési zavarok / 418
 - Az ejaculatio zavarai / 423
- A férfi fogamzásgátlása / 424
 - A fogamzásgátlás támadáspontjai / 424
 - Hagyományos fogamzásgátlás / 424
 - Gyógyszeres kezelések / 424
 - Hormonális fogamzásgátlás / 425
 - Nem hormonális fogamzásgátlás / 426
- Az idősödő férfi / 428
 - Az öregedés okai / 428
 - Tünetek / 429
 - Orvoslás / 430
 - A férfiklimax / 431
- Az andrológia társadalmi szerepe, jogi vonatkozásai / 432

15. fejezet

LAPAROSCOPOS BEAVATKOZÁSOK (Holman Endre, Flaskó Tibor, Kovács Gábor) 433

- A laparoscopia történetéből / 435
- A laparoscopia eszköztára / 435
- A laparoscopia kórélettani hatásai / 437
- A laparoscopos műtétek előkészületei / 438
- A laparoscopos műtétek technikájának fő mozzanatai / 439
- A laparoscopia szövődményei / 440
- Urológiai laparoscopos műtétek / 441
 - Kismencedei laparoscopos műtétek / 441
 - A vese és az ureter műtétei / 443
 - Retroperitonealis lymphadenectomia nem seminoma típusú heredaganatokban / 444
 - Extraperitonealis laparoscopos műtétek / 444
 - Laparoscopos radicalis prostatectomia (Flaskó Tibor, Berczi Csaba) / 446
 - Laparoscopos urológiai műtétek gyermekkorban (Flaskó Tibor, Tállai Béla) / 447

16. fejezet

ÚJSZÜLÖTTEK, CSECSEMŐK SÜRGŐS UROLÓGIAI ELLÁTÁSA (Csízy István) 453

- Obstructiv uropathia / 456
- Extrophia vesicae urinariae / 463
- A külső genitálék szerzett és veleszületett rendellenességei / 464

TÁRGYMUTATÓ 467